

Domovi za starejše
Posebni socialno varstveni zavodi za odrasle
Varstveno delovni centri, ki izvajajo institucionalno varstvo
Centri za usposabljanje, delo in varstvo

Številka: 181-70/2020/846
Datum: 15. 7. 2020

Zadeva: Priporočila za izvajanje zdravstvene obravnave v socialno varstvenih zavodih v času trajanja ukrepov za preprečevanje prenosa SARS-CoV-2 (COVID-19)

Zveza: dopisi št. 1612-4/2018/120 z dne 13. 2. 2020, št. 1612-4/2018/158 z dne 17. 3. 2020, 181-70/2020/152 z dne 25. 3. 2020, št. 181-70/2020/217 z dne 27. 3. 2020, 165-7/2020/360 z dne 6. 4. 2020, št. 181-70/2020/629 z dne 1. 6. 2020, št. 181-70/2020/735 z dne 19. 6. 2020, št. 181-70/2020/803 z dne 3. 7. 2020

Na Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) smo v povezavi s preprečevanjem in obvladovanjem okužb s SARS-CoV-2 (COVID-19) (v nadaljnjem besedilu: SARS-CoV-2) v socialno varstvenih zavodih (v nadaljnjem besedilu: SVZ) prejeli vprašanja različnih deležnikov, na katera v nadaljevanju podajamo odgovore oziroma k dokumentom, ki ste jih že prejeli, podajamo dodatna pojasnila. Vzporedno v dopisu odgovarjamo tudi na dopis Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SSZS) Komentar na priporočila za izvajanje zdravstvene obravnave v socialno varstvenih zavodih, št. 189/2020 z dne 30. 6. 2020 (v nadaljnjem besedilu: dopis SSZS), v katerem SSZS podaja pripombe na dopis Priporočila za izvajanje zdravstvene obravnave v socialno varstvenih zavodih v času trajanja ukrepov za preprečevanje prenosa SARS-CoV-2 (COVID-19).

1. Spremljanje zdravstvenega stanja in epidemioloških okoliščin zaposlenih v zdravstvenih zavodih in SVZ

SSZS nas v svojem v dopisu opozarja, da navodilo ministrstva, da morajo zaposleni po vrnitvi z dopusta ves čas trajanja delovnega procesa nositi zaščitno masko, povzroča nejasnosti. V povezavi z izpostavljeno tematiko pojasnjujemo, da trenutno pomembno tveganje za vnos okužbe s SARS-CoV-2 v ustanovo, predstavljajo zaposleni. Dodaten poudarek na doslednem upoštevanju ustrezne uporabe osebne varovalne opreme (v nadaljnjem besedilu: OVO) ter vseh drugih ukrepov preprečevanja in obvladovanja okužb, izhaja iz dejstva, da je ob doslednem upoštevanju vseh ukrepov in dosledni uporabi OVO, tudi v primeru, da bi bila pri zaposlenem prisotna okužba s SARS-CoV-2 (težavo lahko predstavljajo zlasti asimptomatske osebe), verjetnost prenosa okužbe, zanemarljiva. Zato stalno in večkrat poudarjamo doslednost pravilne uporabe OVO in upoštevanja vseh ukrepov preprečevanja in obvladovanja okužb, tudi v času odmorov zaposlenih, prihodu in odhodu iz dela.

Dodatno poudarjamo in naprošamo, da odgovorne osebe izvajalcev zdravstvene in socialno varstvene dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: odgovorne osebe) kontinuirano zaposlene opozarjajo na nujnost spremljanja lastnega zdravstvenega stanja in takojšnji odstranitvi zaposlenih, pri katerih bi se pojavil sum na okužbo s SARS-CoV-2 oziroma, ki bi bili v kontaktu z osebo, pozitivno na SARS-CoV-2, iz procesa dela.

Odgovorne osebe naprošamo, da zaposlene opozarjajo na tveganja povezana z okužbo s SARS-CoV-2, ki izhajajo iz udeležbe na srečanjih izven kroga ožjih družinskih članov ali potovanj v tujino.

Dalje je treba spremljati zdravstveno stanje in epidemiološko situacijo zaposlenih, uporabnikov oziroma pacientov, obiskovalcev oziroma drugih deležnikov v SVZ in pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Zaposleni s pozitivno epidemiološko anamnezo ali prisotnim sumom na okužbo s SARS-CoV-2, se do razjasnitve epidemiološkega stanja oziroma statusa, v proces dela ne vključujejo. Obiskovalcu, pri katerem je prisoten sum na okužbo s SARS-CoV-2, se pojasni, da bi obisk predstavljal tveganje prenosa okužbe s SARS-CoV-2 na oskrbovance oziroma zaposlene, zato se možnost obiska v teh primerih odkloni. Zadnje raziskave kažejo, da se simptomi pojavijo v obdobju 2 – 14 dni (povprečna vrednost 5,8 dni, mediana 5,2 dni) po izpostavljenosti virusu SARS-CoV-2 in se najpogosteje kažejo s povišano telesno temperaturo ali mrzlico, kašljem, občutkom pomanjkanja sape oziroma težkim dihanjem, utrujenostjo, bolečinami v mišicah, glavobolom, izgubo voha oziroma okusa, bolečinami v grlu, izcedkom iz nosu, slabostjo ali bruhanjem in drisko. Poudariti je pa potrebno, da je oseba najbolj kužna 1-2 dni pred pojavom simptomov; t.j. v pre-simptomatskem obdobju, v katerem je delež prenosov virusa 46 % -55 %.

2. Priprava kriznega načrta in organizacija con

Iz dopisa SSZS izhaja, da SSZS z razočaranjem ugotavlja, da ministrstvo vztraja pri zahtevi, da je v SVZ vzpostavljena siva cona oziroma oddelek ali del oddelka za oskrbovance s sumom na okužbo s SARS-CoV-2 (v nadaljnjem besedilu: siva cona) in pripravljen krizni načrt za vzpostavitev rdeče cone oziroma oddelka oziroma prostora za obravnavo oskrbovancev pri katerih je prisotna okužba s SARS-CoV-2 (v nadaljnjem besedilu: rdeča cona), kakor izhaja iz dopisa Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Omogočanje sprejemov v SVZ in drugih izvajalcih institucionalnega varstva, št. št. 0075-1/2020/36 z dne 20. 5. 2020 (v nadaljnjem besedilu: dopis MDDSZ). SSZS navaja, da so se SVZ posluževali improviziranih rešitev v prostorih fizioterapije, delovne terapije, dnevnega varstva, ipd. Nadalje SSZS navaja, da je bila uporaba navedenih prostorov izvedljiva le v času epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). SSZS tudi izpostavlja kadrovske izzive v povezavi z organizacijo con, ter oporeka navedbi sprejemu oskrbovanca pri katerem bi bil še vedno pozitiven laboratorijski izvid na SARS-CoV-2, nazaj v SVZ. SSZS predlaga, da se določi prerazporejanje zdravstvenih delavcev v SVZ po solidarnostnem ključu in sicer po vnaprejšnjem scenariju, ki zajema točno določeno število zdravstvenega osebja, iz točno določenega zavoda. SSZS ministrstvo naproša, da se opredeli do predloga SSZS, ki predvideva vzpostavitev rdečih con izven domov za starejše (v nadaljnjem besedilu: DSO).

V povezavi z navedenim pojasnjujemo, da je izvajanje vseh preventivnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje okužb; tudi okužbe s SARS-CoV-2 in pripravljenost SVZ na ustrezno ukrepanje v povezavi s sumom na okužbo pri zaposlenem ali pri oskrbovancu v SVZ, ključnega pomena za preprečevanje in zajezitev okužbe s SARS-CoV-2. Zadnje napovedi kažejo na verjetnost prisotnosti virusa SARS-CoV-2 daljše časovno obdobje, čemur smo in bomo mogli prilagajati tako način življenja, kakor izvajanja zdravstvene dejavnosti. Kot izhaja iz preteklih dopisov ministrstva, se oskrbovanci SVZ, v kolikor se s tem strinjajo, pri katerih se primarno pojavi okužba s SARS-CoV-2, iz SVZ, za čas priprave rdeče cone v SVZ, preselijo v bolnišnico. Minister, pristojen za zdravje, je z dopisom Vzpostavitev negovalnega COVID-19 oddelka, št. 181-134/2020/2 z dne 6. 7. 2020, pozval Splošno bolnišnico »Dr. Franca Derganca« Nova Gorica, da vzpostavi oddelek in načrtuje sprejem prvih pacientov z dnem 7. 7. 2020, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Univerzitetni klinični center Maribor in Splošno bolnišnico Novo mesto pa da vzpostavijo načrt, ki omogoča vzpostavitev in delovanje oddelka v roku 12 ur od poziva ministrstva. Navedeni izvajalci organizirajo oddelek, namenjen začasni obravnavi pacientov, pozitivnih na SARS-CoV-2, ki ob sicer stabilnem zdravstvenem stanju, potrebujejo zdravstveno nego. Vzpostavitev negovalnega COVID-19 oddelka je namenjena začasnemu sprejemu na SARS-CoV-2 pozitivnih oskrbovancev SVZ, ki ne potrebujejo bolnišnične oskrbe, za obdobje 48 do 72 ur, da SVZ lahko vzpostavi rdečo cono skladno z dopisom MDDSZ. Rdeča cona se lahko organizira v prostorih fizioterapije, delovne terapije ali drugih skupnih prostorih, saj se v primeru obravnave oskrbovancev, pozitivnih na SARS-CoV-2, izolacija lahko izvaja na način kohortne izolacije. V času prisotnosti okužbe s SARS-CoV-2 v ustanovi, se skupinske aktivnosti ne izvajajo, zato se za namen vzpostavitve rdeče cone lahko

uporabljajo prostori, ki so sicer namenjeni skupinskim aktivnostim. Ministrstvo pozdravlja predlog SSZS za pripravo seznama točno določenega zdravstvenega osebja, ki bi se vključevalo v delo v SVZ, kjer bi do pojava okužbe s SARS-CoV-2 prišlo in se priporoča za prejem seznama zdravstvenih delavcev, zaposlenih v SVZ. V povezavi s predlogom organizacije rdeče cone izven SVZ pojasnjujemo, da dosedanje izkušnje kažejo, da bi tovrstna organizacija lahko pomenila preselitev oskrbovancev proti njihovi volji, preselitev oskrbovancev v okolje, ki ni prilagojeno potrebam njihove obravnave (npr. oskrbovanci nastanjeni na varovanih oddelkih), da dosedanje izkušnje kažejo, da preseljevanje oskrbovancev lahko predstavlja obremenitev že v primeru preseljevanja znotraj ustanove, zato ob ustrezni pripravi ustanove na delo z oskrbovanci glede na epidemiološki status v povezavi z okužbo s SARS-CoV-2 in ki ne potrebujejo bolnišnične obravnave, ni potrebno.

V povezavi s predlogom SSZS, da se kot siva cona obravnava soba oskrbovanca, pri katerem je prišlo do okužbe, ministrstvo na podlagi dosedanjih izkušenj pojasnjuje, da je ob tovrstni organizaciji tveganje prenosa virusa SARS-CoV-2 višje, prav tako poraba časa zaposlenih, kakor tudi OVO. Glede zahteve SVZ, da se za vsak SVZ opredeli število postelj v sivi coni, pojasnjujemo, da se obseg rdeče in sive cone prilagaja glede na potrebe, epidemiološko stanje in status oskrbovancev. Ministrstvo se bo v primeru pojava okužbe v SVZ aktivno vključilo v pomoč SVZ. SVZ, ki se soočajo z izzivi pri ustrezni organizaciji sivih in rdečih con, naj o tem obvestijo ministrstvo, da se jim zagotovi dodatna strokovna podpora za načrtovanje učinkovitih ukrepov preprečevanja in obvladovanja okužbe s SARS-CoV-2 in drugimi nalezljivimi respiratornimi boleznimi, s katerimi se bomo morali učinkovito spopadati in živeti v prihodnosti. Opozorilo SSZS, da so domovi za starejše (v nadaljnjem besedilu: DSO) skladno z 8. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17) le izvajalci zdravstvene nege in rehabilitacije, pritrjujemo. Pojasnjujemo, da velik delež oseb s prisotno okužbo s SARS-CoV-2, nima izraženih simptomov koronavirusne bolezni, ali pa so le ti blagi, kar v primeru oskrbovancev v SVZ lahko pomeni, da potrebujejo zgolj storitve zdravstvene nege, ki bi jih potrebovali tudi sicer, se pa te storitve izvajajo v prilagojenih pogojih, kot je npr. uporaba OVO glede na epidemiološki status oskrbovanca.

3. Omejitev izhodov oskrbovancev oziroma obiskov v SVZ

Zahvaljujemo se SSZS za podporo priporočil ministrstva v povezavi z obiski in izhodi, ki usmerja v omogočanje obiskov in izhodov oskrbovancev, ob poudarku upoštevanja vseh ukrepov preprečevanja in obvladovanja okužbe s SARS-CoV-2 in fleksibilnemu odzivanju glede na epidemiološke razmere v ustanovi oziroma v lokalni skupnosti.

4. Cepljenje oskrbovancev in zaposlenih v SVZ proti SARS-CoV-2

Seznamamo vas, da je Slovenija pristopila k aktivnostim za pripravo skupnega javnega naročila na ravni Evropske unije za cepivo proti virusu SARS-CoV-2. Namen teh aktivnosti je vsem državam članicam, po dostopnih cenah, na pregleden in enakopraven način, v primerljivem časovnem obdobju, zagotoviti kakovostna, varna in učinkovita cepiva proti virusu SARS-CoV-2. Trenutno je v postopku kliničnih preizkušanj več obetavnih cepiv in pričakuje se, da bodo prve količine cepiva proti virusu SARS-CoV-2 dostopne že to jesen oziroma tekom leta 2021.

Prosimo vas, da s prizadevanji in potrebnimi podatki v povezavi z zagotavljanjem cepiva proti virusu SARS-CoV-2 seznanite vaše oskrbovance, njihove svojce in vaše zaposlene. Namen zbiranja podatkov je načrtovanje potrebne količine cepiva proti virusu SARS-CoV-2, s ciljem zagotoviti čim večjo možno zaščito najbolj ranljivim skupinam prebivalstva ter vsem ostalim, ki so pri svojem delu bolj izpostavljeni tveganju za okužbo ali za prenos le-te, kakor tudi za vse, ki se nameravajo cepiti. Vaš odziv bo v veliko pomoč pri načrtovanju za količinsko ustrezne nabave cepiv, ki bodo tudi porabljena.

Na ministrstvu se zavedamo obremenjenosti, s katerimi se SVZ soočate pri izvajanju svoje dejavnosti v času prisotnosti virusa SARS-CoV-2 v Slovenij. Zavezali smo se, da zaprosila za posredovanje podatkov na vas naslavljamo samo takrat, ko podatke nujno potrebujemo. Tokrat v povezavi s pridobivanjem informacije o nameri cepljenja proti virusu SARS-CoV-2, nujno potrebujemo vaše sodelovanje. Za namen zbiranja podatkov smo pripravili vnosnik, ki vam ga

posredujemo v prilogi. Podatki se posredujejo v brezosebni in agregirani obliki. V vnosnik smo dodali tudi vprašanja, s katerimi bi želeli pridobiti vaša stališča glede določenih tematik. Vaša stališča in vaše dosedanje izkušnje nam bodo v pomoč pri načrtovanju učinkovitejšega sistema zdravstvene dejavnosti. Vljudno vas naprošamo, da nam izpolnjen vnosnik v obliki nezaklenjene excel datoteke vrnete na elektronski naslov gp.mz@gov.si, s sklicem na številko 183-38/2020, **do vključno 21. 7. 2020 do 20:00 ure**. V primeru nejasnosti v povezavi z vnosnikom, prosimo pokličite na telefonsko številko 030 710 504.

Za sodelovanje in pomoč se vam najlepše zahvaljujemo.

Pri odgovoru na naš dopis se, prosimo, sklicujte na številko tega dopisa.

S spoštovanjem.

Pripravila:
mag. Klavdija Kobal Straus
v.d. generalne direktorice
Direktorata za dolgotrajno oskrbo

Dr. Jerneja FARKAŠ LAINŠČAK
DRŽAVNA SEKRETARKA

Priloga:

- 1_Podatki_julij_2020

Vročiti:

- Domovi za starejše – po e-pošti
- Posebni socialno varstveni zavodi za odrasle – po e-pošti
- Centri za usposabljanje, delo in varstvo – po e-pošti
- Varstveno delovni centri – po e-pošti
- Zdravstveni domovi – po e-pošti
- Bolnišnice – po e-pošti
- Izvajalci zdraviliške dejavnosti – po e-pošti
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, gp.mddsz@gov.si; gregor.resman@gov.si; spela.isop@gov.si – po e-pošti
- Varuh človekovih pravi Republike Slovenije, info@varuh-rs.si – po e-pošti
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije, info@ssz-slo.si – po e-pošti
- Skupnost varstveno delovnih centrov, skupnostvdcs@gmail.com – po e-pošti
- Skupnost organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji, sous@siol.net – po e-pošti
- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, gp.zdruzenje@zdrzz.si – po e-pošti
- Nacionalni inštitut za javno zdravje, info@nijz.si; tatjana.frelj@nijz.si – po e-pošti
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, DI@zzzs.si – po e-pošti
- Zbornica Zdravstvene in babiške nege Slovenije, tajnistvo@zbornica-zveza.si – po e-pošti
- Zdravniška zbornica Slovenije, gp.zzs@zzs-mcs.si – po e-pošti
- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, gp.zirs@gov.si, Vera.Ovsenek@gov.si – po e-pošti